



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindellicorum, 1708

Articulus III. De renuntiatione bonorum tempore Novitiatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

eventu juri, quod habet pro tunc ad eligendum.

2715 Aliqui tamen distinguunt inter jus eligendi, quod habet vel jure Collegii, de quo est, & consideratur tanquam pars ejus, vel speciali, puta ratione suæ dignitatis, talis beneficii, aut alio simili titulo; & in primo casu censent, non esse necessario vocandum, quando id facile fieri non potest; quia sic per ipsum Collegium electio commode celebrari potest; in secundo autem secus; quia revera etiam post ingressum religionis, sed ante professionem, retinet omnia jura sibi competentia, nec eo absente exercitium talis actus ritè celebrari potest; sic gloss. in dict. c. Beneficium. V. Conferendum; Sanch. cit. c. 4. n. 12. & alii.

2716 An autem, & qualiter Novitii gaudeant privilegio fori, & canonis? aut privilegis suæ Religionis, in ejus probatione versantur? alibi dictum est, & communiter affirmatur cum Castropalao tom. 3. D. 1. p. 11. ceterum duo adhuc quæri possunt; an Novitii obligentur statutis Religionum, vel præceptis Superiorum: 2. an, sine justa causa, ex anno probationis à Religione dimitti possint invitati? Ad 1. 12. non obligari directè, ac per se loquendo; nimirum sub culpa naturali, seu conscientia; obligari tamen ex decencia, & honestate; ita Suarez tom. 3. l. 5. c. 16. & alii; ratio primæ partis est; quia nondum sunt Religionis membra. nec etiam professi, vel ad ejus regulam obligati voto ipsos constituentem vera Religionis membra: ratio secundæ partis est, quia id exigit ratio eos convenienter gubernandi, & probandi; unde ligantur saltem ad pœnam à Superioribus decretam contra transgressionem eorum, quæ illis ad peragendam Religionis probationem præscripta sunt.

2717 Dixi eos, per se loquendo non obligari naturaliter, & directè statutis earum Religionum, & præceptis Superiorum; quod sic accipiendum est, ut non excludatur obligatio etiam naturalis parendi præceptis impositis à Superiore Religionis, in quantum procedunt non à voto, sed à spirituali jurisdictione relatè ad omnes, qui sunt in tali domo, vel ordine regulari, quam diu ibi sunt; qualiter Clericus, qui nec origine, nec domi-

cilio est diocæsanus hujus v. g. Episcopi, nihilominus subicitur jurisdictioni ejus Ecclesiasticæ, ac spirituali, dum est in ejus diocæsi; ita Suarez cit. c. 16. n. 18. Sanchez cit. c. 10. à n. 11. & alii.

Ad 2. 12. negativè cum Suarez cit. 2718 l. 5. c. 11. n. 5. & aliis; nam hoc pertinet ad justitiam distributivam, rectamque dispensationem ministeriorum spiritualium, & administrationem, ne digni & habiles, postquam ad Religionis probationem admissi sunt, ab ea, sine justa causa rejiciantur. Si dicas: ingrediens & probans Religionem liberè potest ab ea discedere ante vota, licet Religionem videat sibi congruentem; ergo vicissim recipiens ad ingressum, & probationem Religionis liberè potest ab ea illum dimittere, ante vota, licet videat illum Religioni congruentem: 12. N. consequens nam justitia distributiva non necessario importat obligationem reciprocam; dignus enim non tenetur recipere, quod alter vi suæ administrationis, quantum est ex parte sua, servatà lege justæ distributionis, tenetur dare.

ARTICULUS III.

De renuntiatione bonorum tempore Novitiatu.

DE hac quæst. extat specialis dispositio in Concilio Tridentino Sess. 25. de Regularibus, cap. 16. nam postquam c. 15. dixisset, quod nullus ad professionem admitti debeat, qui minore tempore, quam per annum, in probatione steterit; nec professio, ante annum ætatis decimum sextum completum facta valeat, aut ullam obligationem pariat; c. 16. subjungit: *nulla quoque renuntiatio, aut obligatio antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cujuscunque causa pia valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac, non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione; aliter verò facta, etiamsi cum hujus favoris expressa renuntiatione, etiam jurata, sit irrita, & nullius effectus.*

Sub hoc, postquam mandasset, ut finito tempore Novitiatu, Superiores, Novitios, quos habiles invenerint, ad profitendum admittant, antè Monasterio eos ejiciant & declarasset, quod per hzc

hæc sancta Synodus non intendat, aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis JESU, juxta primum eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & ejus Ecclesiæ inservire possit: decretum prosequens, subjungit: *Sed neg. ante professionem, excepto victu, & vestitu Novitii, vel Novitiae illius temporis, quo in probatisne est, quocumq; pretextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus ejus Monasterio aliquid ex bonis ejusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ Monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit; quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat, & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant, quod ut rectè fiat, Episcopus etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.*

2720 Pro explicatione hujus decreti not. 1. in eo sermonem esse de renuntiatione bonorum temporalium, qua irrevocabiliter ea cedant, seu transferant in alium, etiam professione non secuta; ita Sanchez l. 7. moralium, c. 5. à n. 13. quamvis per textum Concilii videatur sufficere, quod non nisi difficulter donata reciperet. Unde non prohibentur condere testamenta, vel donationes causâ mortis, semper revocabiles ante mortem, etiam à tempore Novitiatus. Not. 2. Novitios, posse validè, ac licitè profiteri Religionem, nullâ etiam renuntiatione, vel dispositione prius facta super bonis suis temporalibus; nullo enim jure talis professio vel irrita, vel illicita declaratur, aut dicitur; ubi tamen nota, quod in ejusmodi eventu in ea succedant hæredes ejus ab intestato, si professus est Religionem incapacem etiam in communi habere bona temporalia; secus autem si capacem, ut diximus supra; quibus prænotatis:

2721 Quæstio. 1. est, an intento illo decreto Tridentini valeret donatio facta ante religionis ingressum, nullo intuitu religionis capeßendæ? 2. si intuitu talis ingressus? 3. an valeat renuntiatio, vel donatio Novitii, etiam completâ ætate professioni necessariâ, sed ante

duos menses, proximè præcedentes professionem, facta sine licentia Episcopi, vel ejus Vicarii? 4. an valeat talis donatio facta sub conditione securæ professionis, secus non habitura effectum? 5. qui actus propriè veniant sub nomine renuntiationis prohibita hoc decreto?

Ad 1. præmittendum est, hoc decretum annullare omnem renuntiationem, vel obligationem Novitiorum, etiam juratam, vel in favorem cujuscunq; causæ piæ factam, vel susceptam sine his conditionibus. 1. si fiat sine licentia Episcopi, vel ejus Vicarii; 2. si non fiat intra duos menses proximos ante professionem, ut aperte constat ex textu; expressè enim dicit, *nulla renuntiatio, vel obligatio antea facta valeat*; cuius ratio videretur potissima, ne per hoc, si Novitius à Religionis Tyrocinio discedere vellet, id propterea illi difficilius reddatur, quod majorem partem substantiæ suæ jam Monasterium, vel alii possideant, & difficilius recuperet, si exeat, adeoque non plena libertatè profiteretur, ut colligi potest ex verbis decreti supr. in n. 2719. quo posito: *ad 1. talem alienationem non comprehendit sub hoc decreto, quod solum respicit casum ingressus, ne ingresso per ejusmodi bonorum alienationem difficilius egressus reddatur.*

Ad 2. R. talem donationem, quam quis facit ante ingressum Religionis, non facturus, nisi ingrederetur Religionem, comprehendit sub hoc decreto; ita tenent Molina de jure, & just. D. 139. & 149. Parisius de resign. benefic. l. 3. q. 13. n. 9. Azor p. 1. l. 13. c. 9. q. 2. Lessius l. 2. c. 41. à n. 39. & alii; & 1. quidem, si fiat purè, ingressu scilicet non habente vim causæ, nisi impulsivæ; sic enim foret irrevocabilis; 2. esto haberet vim causæ finalis, & motivæ, consequenter non secuta professione revocari posset, tanquam datum ob causam causâ non secuta; quia difficiliorem redderet egressum.

Dices cum aliis oppositum probabiliter tenentibus apud Barbosam in dict. c. 16. n. 18. illa verba: *nulla renuntiatio antea facta valeat*, sine solennitate ibi præscripta, intelligi de renuntiatione facta

facta post ingressum Religionis; non autem de facta ante ingressum, ac proinde secularem ante habi. us susceptionem, & Novitiat. us ingressum, posse etiam inuitu ejusdem ingressus validè de suis bonis disponere; illa renuntian- do, donando, seu obligando, absque solennitate in hoc decreto perita; sed & negando illam expositionem, vel distinguendo, & admitto Concilium loqui de renuntiatione facta post ingres- sum; sed non unicè; cum enim dicat, *nulla renuntiatio antea facta valeat*, & deinde causam reddat, quod exinde, si *valeret, difficilior illi* (cui liberum esse vult egressum ex Religione ante profes- sionem) *reddatur egressus*, & propter hoc ejusmodi renuntiationes annuller, *Ly antea facta*, potius appellat supra quamlibet renuntiationem, quæ fit causâ ingressus in Religionem.

2725 Ad 3. 12. negativè; nam vi ejus de- creti, nulla donatio, vel renuntiatio in- gredientis religionem valet (in quacun- que tunc aetate sit donans, aut renun- tians) quæ fit ante duos menses profes- sioni proximis sine licentia Episcopi, vel ejus Vicarii; ita Sanchez l. 7. Decal. c. 5. n. 17. qui etiam ibidem negat, vale- re renuntiationem factam sub condi- tione secuturæ professionis; quia licet eâ non secutâ simpliciter corruat talis renuntiatio, conditione nimirum non subsistente; difficilior tamen ei redditur egressus, metu indignationis eorum, quibus per egressum admittitur spes purè obtinendi bona, quibus factò egressu carebunt. Nec idem est in ultimis vo- luntatibus, semper revocabilibus, esto maneat in Religione; cum tamen talis renuntiatio revocetur. *solo egressu*; ex quo habetur responsio ad 4.

2726 Ad 5. 12. nomine renuntiationis in decreto prohibita venire quamlibet di- spositionem inter vivos, quæ in renun- tiantem inducit obligationem alteri ce- dendi aliquid in magna quantitate de bonis suis irrevocabiliter, aut non nisi cum difficultate reddente illi difficilio- rem egressum à Religione in eorundem recuperatione, nisi per talem dispositio- nem tantundem recipiat; quantum dat de suo, ut fit in permutatione, vel ven- ditione bonorum; adeoque donatio-

nem inter vivos, mutuum factum Mo- nasterio, contractus lucrativi, quibus obligetur Novitius; &c. non autem lo- cationis, & similibus tantum reddenti- bus danti; de quibus plura Sanchez l. 7. c. 5. Suarez tom. 3. l. 5. c. 9. & alii.
Dixi, *in magna quantitate*; nam 2727 donationes modicæ, vel etiam solutio victus, & vestitus durante Novitiatu, videntur non comprehendi sub illo de- creto, prout colligitur ex ejus verbis, ubi: *ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ Monasterium possideat, nec faciat, si discesserit, id recuperare possit*; & quo- njam in eodem decreto non prohiben- tur propinqui dare aliquid Monasterio, nisi ex bonis ejusdem, nimirum Novitii, vel religionem ingressuri, non est inva- lida, vel illicita donatio, quam ejus pa- rentes, vel propinqui de suis, non No- vitii bonis, faciunt Monasterio; nec ta- liter donata, licet à Religione Novitius discedat ante professionem, restitutio- ni obnoxia sunt; cum textus solum ve- lit *omnia restitui, quæ sua erant*, nempe Novitii.

2728 Quæstio 6. est. an valeat renuntia- tio, qua Novitius in favorem Religionis renuntiat, & cedit hæreditatem pater- nam, vel maternam sine horum consen- su, si fiat juxta formam Tridentini, esto ea nondum sit obtenta, sed solum in futurum deferenda? 7. an renuntiatio bonorum secundum formam Concilii facta corruat, si Novitius moriatur, an- tequam professionem emitat? 8. an talis donatio, vel renuntiatio legitimè facta revocari possit à Novitio, ante- quam profiteatur? 9. an subsistat talis donatio juxta formam Tridentini à No- vitio minore facta sine authoritate Cu- ratoris, & decreto Judicis? 10. qualis debeat esse licentia Episcopi? 11. an fa- cultas dandi licentiam possit delegari? 12. an hæc solennitas requisita licentiæ adhuc sit in usu? 13. an renuntiatio fieri debeat ante ultimum bimestre proxi- mè præcedens professionem? 14. an sufficiat eam fieri etiam finito Novitia- tu, sed ante professionem? 15. an ad hoc decretum de renuntiationibus No- vitiorum comprehendat Novitios cu- jusvis Religionis?

2739

Ad 6. *re.* affirmative, juxta sequentes limitationes; quia talis renuntiatio nullo jure irritatur; quam enim hereditas nondum obventa, sed solum in futurum deferenda invalidè cedatur alicui alteri personæ particulari sine consensu ejus, de cujus hereditate agitur per hujus mortem confirmata, vel juramento, quo vestiatur, ut dicitur c. 2. de pactis; quia præsumitur periculum machinandi alienæ vitæ insidias; hæc tamen præsumptio locum non habet, ubi cessio fit alicui communitati quæ tali; sic enim non fit singulis; manus autem, si Collegio Clericorum, vel Regularium, *absit* enim (ut ait Anterus Papa scribens ad Episcopos Hispaniæ, ut habetur II. q. 3. c. 14.) *absit, ut quidquam sinisterum de his arbitremur, qui Apostolico gradui succedentes Christi corpus sacro ore conficiunt, &c.*

2730

Circa quod not. ulterius, cum Tridentinum loquatur de renuntiatione imponente Novitio aliquam obligationem, videri sub eo decreto non comprehendendi conventionem filii cum parente, in favorem hujus renuntiantis hereditati paternæ, hoc pacto, ut in recognitionem hujus gratuitæ renuntiationis, si eam facere per Ordinis, quem probat, leges cogitur, teneatur dare aliquam pecuniæ summam alicui loco pio; ita censet Layman lib. 3. Summæ, tract. 5. cap. 7. quæst. 5. num. 14. sic enim Novitius nullam subit obligationem, nisi renuntiationis ex constitutionibus talis Religionis.

2731

Not. 2. quamvis jure legum, ignorans mortem v. g. sororis suæ, è vivis decedens nondum aditæ ejus hereditate, talem hereditatem non transmittat ad hæredes suos per L. 7. C. de jure deliber. quia tamen dispositio legum in ordine ad causas pias (in his enim solum consideratur jus naturale gentium, & canonicum) non attenditur; posse juxta cit. Layman num. 13. Novitium, hereditatem, si quæ sibi ante mortem, vel professionem obveniret, cedere loco pio, vel Monasterio; & in eventu locum illum pium, vel Monasterium, ejusmodi hereditatem illi delatam accipere, licet Novitius, eam sibi esse delatam ante suam mortem, vel professionem ignoraverit.

Ad 7. *re.* cum Sanchez l. 7. Decal. 2732 cap. 9. num. 25. distinguendum esse, an quæstio procedat de bonis (v. g. hereditate, quæ illi obveniret, si viveret decedente illo, de cujus hereditate agitur) quæ nondum habet, sed haberet; vel verò de his, quæ sua sunt: in hoc secundo casu, si Novitius moriatur ante professionem, vel relicta professione discedat à Religione, renuntiationem corruiere; nam esto facta ponatur etiam servatâ formâ Tridentini, adhuc tamen effectum non habet, nec valida est, nisi *secutâ professione*, ut constat ex ipso decreti textu relato supr. quod verum est, etiam professione secutâ, sed invalida; ita Sanchez cit. cap. 5. num. 551. nam professio *secutâ* intelligi debet *cum effectu*, nimirum validè; cum nulliter professus, & non professus in ordine ad reddendum vitæ Regulari naturaliter obstrictum paria sint.

Quoad primam distinctionis partem, dicendum pariter corruiere tali casu renuntiationem, v. g. hereditatis nondum delatæ, ac sine consensu eorum, de quorum hereditate agitur, renuntiatæ, si renuntians prius, quàm hereditas sibi delata sit, moriatur, vel profiteatur, vivis adhuc parentibus, aut iis, de quorum hereditate agitur; si enim nullum adhuc habet jus eorum bonorum (*viventis enim non est hereditas* L. 44. ff. de acquirend. heredit.) adeoque etiam nihil juris in alium transmittere potest. Spes enim ejus obtinendæ est in eventum vitæ post eorum mortem.

Ad 8. *re.* negativè, nisi statuat exire cum effectu; nam impletâ conditione (si secutâ scilicet professione validâ) eo ipso evadit irrevocabilis; pendente autem conditione, nisi velit non profiteri, & à Religione discedere, tenetur expectare conditionis eventum, ut constat ex lib. 1. tit. 5. de condit. appositis. Ad 9. *re.* affirmative ex c. de hu. 4. de Sepulturis, ubi dicitur, quod, si qui se ad loca religiosa in sanitate transtulerint, de his, quæ locis ipsis conferent, cogi non possunt aliquid præceptis Ecclesiæ impertiri, quia liberum est eis tunc bona sua, non solum religiosis, sed etiam quibuslibet privatis conferre personis.

Ad 10.

2735 Ad 10. *re.* cum Sanchez *cit. lib. 7. c. 5. à n. 68.* non requiri, quòd petatur, vel detur in scriptis; & dari non posse, nisi ab Episcopo, vel ejus Vicario; primi enim nulla mentio fit in textu; secundi autem fit expressa mentio sic, ut si secus fiat, renuntiatio nulla sit. Nominè Episcopi autem veniunt etiam alii habentes jurisdictionem quasi Episcopalem in suo territorio nulli alteri subjecti, ut alibi diximus. Unde non sufficit in hoc casu licentia Superioris Regularis, etiam exempti; quia in hoc casu non additur: *vel alterius Superioris*, prout additur, pro facultate ingrediendi Monasteria Monialium c. 5. Scels. 25.

2736 Ad 11. *re.* affirmative, cum hæc facultas sit annexa dignitati, non personæ; ita Sanchez *cit. n. 73.* Ad 12. *re.* in quibusdam Religionibus non esse in usu, ut testatur Sanchez *cit. n. 25.* & Rodriguez tom. 2. qq. Regular. q. 48. a. 14. ad 13. *re.* negativè ex dict. cum sufficiat eam fieri intra tempus probationis, vel eam etiam finitè ante professionem, etiam ultimà horà, ex quo etiam constat ad 14. cum textus solum petat non fieri ante bimestre proximè antecedens professionem. Ad 15. *re.* quòd non, ex seqq.

ARTICULUS IV.

De professione Religiosa.

2737 P ROfessio Religiosa generaliter accepta, ut notat Pereyra in Elucidario n. 1358. apud Theologos, & Canonistas est sponsio, & promissio, Deo facta per tria vota paupertatis, castitatis, & obedientiæ, in Religione approbata; hæc duplex est, nimirum expressa, & tacita, seu interpretativa. Expressa est, quæ fit in manibus accipientis eam legitime, & exprimitur sive verbis, scriptis, aut ore prolatis, sive nutibus. Tacita est, quæ non exprimitur, sed continetur in aliquo per interpretationem, v. g. in habitu professorum delato per certum tempus; quibus modis utraq; fiat, latè prosequitur Sanchez l. 5. Decal. c. 3. Azor tom. 1. l. 12. c. 4. & Suarez tom. 3. Relig. l. 6. à c. 13. Dixi, per vota, sive solemnia, sive simplicia, prout fit in Soc. JESU post biennium Novitatus; ex quo habetur altera divisio professionis generaliter acceptæ, nimirum in eam, quæ

Tom. III.

fit per illa tria vota, sed solemnia; & illam, quæ per eadem, sed simplicia; & de hac nihil extat in corpore juris Canonici; quibus præmissis.

§. 1.

De requisitis ad valorem Professionis Religiosæ.

2738 ANte resolut. Not. 1. professionem religiosam, & expressam, ad valorem spectatà ejus naturà, seclusis particularium Religionum constitutionibus non exigere, ut determinatè fiat vel voce, vel scripturà; sed sufficere consensum etiam nutibus expressum; cum id nullo jure cautum sit; sic Azor p. 1. l. 12. c. 4. q. 1. & alii; id, quod etiam colligitur ex c. Porrectum 13. h. t. Cæterum exigi scripturam causâ probationis, colligitur ex 20. q. 1. c. ult. ubi tamen speciali Religionis constitutione per Sedem Apostolicam approbata per Scripturam fieri debet, tanquam solennitatem substantialem (prout habetur in Soc. JESU p. 5. Constit. c. 3. in declarat. lit. A. & notatur à Sanch. in Decal. l. 5. c. 3. à n. 5.) aliter facta non tenet.

2739 Not. 2. formam professionis expressam non esse eandem in omnibus Religionibus, ut per se constat, & videri potest apud Suarez *cit. l. 6. c. 12.* Sanchez, & alios; in quibusdam enim exprimitur omnia tria; in aliis sola obedientia; vel stabilitas, & conversio morum secundum regulam, &c. Not. 3. non pertinere substantialiter ad valorem professionis, susceptionem habitus professorum proprii; nam *habitus non facit Monachum*, c. Porrectum. 13. h. t. Not. 4. professionem expressam, quantum est de jure communi, posse fieri per Procuratorem cum mandato speciali; hoc enim nullibi reperitur exceptum in jure communi, præsertim cum hoc etiam admittatur in matrimonio juxta dicta lib. 4. decretal. à n. 562.

2740 Not. 5. professionem expressam, quantum est de jure communi, posse fieri etiam sub conditione non tantum præsentis, vel præterita, sed etiam futura contingenter, intellige honesta, & non contraria substantiæ professionis, ut tradit Sanchez *cit. l. 5. c. 4. n. 87.* an autem conditione purificata innovari debeat consensus, & præstari purè? vel ad valorem sufficiat consensus prior cum

Kkkk 2